

עלון תורני שכונת

בעזה"ה

אגדה של תורה

גליון 798

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

"למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי"

שואלים בעלי התוספות מדוע כאן בפרשת המרגלים הוזכר שמו של יוסף הצדיק דווקא בשבט מנשה ששליחו היה אחד מהמרגלים, ולא בשבט אפרים ששליחו היה יהושע בן נון שניצל מחטא המרגלים? ובפרט שבט אפרים הוזכר קודם, ומן הראוי היה להקדים לפני שבט את שם השבט הכללי שהוא "מטה יוסף"? ועוד שבתחילת ספר במדבר במניין בני ישראל, הזכיר את יוסף בשבט אפרים, שנאמר "לבני יוסף לאפרים אלישמע בן עמיהוד"? ומבארים, לפי שיוסף הוציא דיבה על אחיו שנאמר "ויבא יוסף את דבתם רעה", וכן עשו אלו הוציאו דיבה על הארץ, לכן נכתב שם שליח המרגלים משבט מנשה על שם שבט יוסף. והנה יוסף הצדיק התכוון לטובה ברצונו להודיע לאביו את מעשיהם של אחיו שהרי אביו חייב בחינוכם, ובוודאי לא התכוון לזלזל בהם חלילה, ואם כן אין מה להשוות לעניין המרגלים שהוציאו דיבת הארץ, אך אעפ"כ כיון שהיה צריך קודם לברר אצלם את הדבר ולא עשה כן, הכוונה הטובה אינה עוזרת בעניין זה. ובא הדבר ללמדנו שאם ישנה סטייה קלה אצל ההורים בהתייחסות לדברים רוחניים, יש לזה השפעה אצל הבנים, וככל שירבו הדורות, הסטייה תגדל, עד כדי דברים נוראים. בחטא המרגלים כפי שחז"ל למדנו "מעשה אבות סימן לבנים", והדבר אמור לטוב ולמוטב. לפי הסימנים הקטנים שהאבות מראים לבניהם כך מתבצעים מעשים גדולים אצל הבנים. לפי יראת השמים והדקדוק במצוות של האבות, כך יש השפעה גדולה ועצומה לבניהם אחריהם ולהמשך הדורות.

פנתח האהל

כל אחד שקורא את פרשת שלח, שואל שאלה פשוטה: מה רוצים מהמרגלים? הם הרי אמרו את האמת: שלחו אותם לאסוף מודיעין אודות היכולות הצבאיות של יושבי הארץ והם חזרו וסיפרו מה שראו. הם לא הגזימו ולא שיקרו אלא מסרו דברים כהווייתם. האם ציפו שהם יזרקו לפך את דוחות המודיעין שכתבו וייצרו קונספציה מעוותת כאילו האויב ישן או ממתין להם בפרחים ואורז? רש"י פותח את הפרשה בהעמדת הדברים על דיוקם ומבהיר איפה הם נכשלו "מרים לקתה על עסקי דיבה והרשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר" הם פתחו עסק להטלת ייאוש, הם סחרו בכשלים ובחולשות שלנו – וזה לא נסלח להם. כי יש דרך ראויה להעביר ביקורת. במקום לכנס מסיבות עיתונאים ולהפיץ הודעות מייאשות אודות הסכנות האורבות בארץ, היה עליהם לקבוע פגישה אישית עם משה, להעביר בשקט את החששות שלהם ולחפש פתרונות. ואת ההלכה הזו בדיוק – הדרך הנכונה להעביר ביקורת – היה עליהם ללמוד ממרים. כי גם אצלה (להבדיל) זה היה החטא ועל כך נענשה בצרעת והסגר שבעה ימים. מרים לא שיקרה ולא האשימה את משה באשמת שווא. יתירה מכך: אפילו הכוונות שלה היו טובות. ואולם היא חטאה בדרך שבה העבירה את המסר. בשביל מה כינסה מסיבה משפחתית? למה פנתה לאהרן? למה עירבה מי שאינו עליה להיכנס לאוהל של משה ולשוחח אתו ביחידות כדבר אחות גדולה אל אחיה הצעיר. ר' משה שניאורסון, היה "הכוורן", מפיק הדבש של כפר חב"ד: אמר פעם "מה ההבדל בין הדבורה לזבוב? שניהם חגים ומזומזמים מסביב, אבל הדבורה גם במקום המלוכלך ביותר מחפשת צוף, ואילו הזבוב – גם בהיותו בהיכל המלך – מחפש לכלוך..." דומה כי המסר לימינו אינו צריך הרחבה: מאז ועד היום, יש ליהודים טענות על 'ארץ ישראל'. אלו מתלוננים על המצב הכלכלי, אלו על המצב הבטחוני ואלו על המצב הרוחני. הכול נכון וכולנו מבולבלים מהמצב, אבל צריך לזכור: "כשאוהבים – מדברים אחרת". ארץ ישראל היא הבית הנצחי שלנו, היא הארמון של האלוקים ומשכן הקדושה והרוח עלי אדמות, ולכן לצד כל התלונות אסור לשכוח: היתרונות עולים פי כמה על החסרונות. שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

זמני השבת
הזלאת נרות
מוצאי שבת
8:33
7:28
ר"ת 21:02
 נא לטמור על קדושת הגליון
 אין לקרוא בשעת התפילה

אהל לחידוש

חידושים ופגנים לשולחן השבת

"הבמחנים אם במבצרים"

איש חסיד בא לפני הרה"ק רבי יחזקאל מקוזימיר זי"ע להימלך בעצתו, אם יקבע את דירתו בעיר או בכפר בין הנכרים. השיב לו הרבי "מקרא מפורש בתורה הוא". השתומם החסיד ולא הבין כוונתו, היכן יש רמז בתורה לשאלה ששאל. חזר רבי יחזקאל ופירש לו, כאשר שלח משה רבנו את המרגלים אמר להם שיראו אם העם שיושב בארץ כנען יושב "במחנים" או "במבצרים", ורש"י הקדוש מבאר: "סימן מסר להם, אם בפרושים יושבין חזקים הם, שסומכים על גבורתם, ואם בערים בצורות הם יושבין חלשים הם". מכאן הווה אומר, אדם שמרגיש בעצמו כי הוא גיבור, הכובש את יצרו, רשאי לדור בכל מקום שהוא, אפילו בכפר, אבל מי שאינו בטוח בגבורתו די הצורך, מחויב להיות שרוי במבצר, בעיר שיש בה רב, שוחט ובודק, בית מדרש, מקווה ושאר צרכים של איש מישאל. ואתה השואל, תשפוט בעצמך עד כמה גבורתך איתנה להתגורר בכפר מבלי שתמעט יהדותך מאומה, ואם חולשה יש בך היזהר ליישב "במבצר" דווקא.

"היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ..."

היש בה עץ - אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בזכותו (רש"י) שאל הרה"ק רבי יואל מסאטמר זי"ע - אם אמנם "היש בה עץ" הכוונה לתור ולבדוק אם יש בה אדם כשר, מה אפוא עניינו של המשך הפסוק: "ולקחתם מפרי הארץ"? זאת ועוד, כיצד ניתן להטיל עליהם לבדוק אם יש בה אדם כשר, שהרי זהו עניין המסור ללב, שפעמים כלפי חוץ ייראה האדם ככשר, אולם לא בהכרח שתוכו כבד, ומניין אפוא ידעו מי הוא זה אשר בכוחו להגן עליהם בזכותו? אלא ההסבר הוא כך - והוא יסוד גדול! שנתן בידם אות וסימן מובהק להכיר בטיבו של אדם. כי מהותו האמתית של אדם ניכרת על פי התנהגותם של "פירותיו", דהיינו בניו ותלמידיו, אם הולכים הם בדרך הישר, אות הוא שכשר הוא, אך אם אין הם הולכים בדרך ה', סימן שאין תוכו כבד, ואך כלפי חוץ נראה כצדיק. וזה שאמר הכתוב: "היש בה עץ אם אין" - שיראו אם יש בה צדיק שיגן עליה בזכותו. וכיצד תדעו זאת - "ולקחתם מפרי הארץ" - צאו וראו את הנהגתם של בניו ותלמידיו, וכך תדעו אם כשר הוא באמת.

מסופר על הרה"ק "ה"אמרי אמת" מגור שביקש לנסוע לארץ ישראל, רצה גיסו הרב מבענדין זצ"ל לעכב בעדו בטענה שבארץ ישראל ישנם גם יהודים פורקי עול רח"ל, וכשישוב הרבי לפולין יצטרך לספר על מעשיהם, וזוהי דיבת הארץ כדוגמת המרגלים, ולמה לו זאת? השיב הרבי מגור: אין לחשוש, אפקח רק את העין הטובה ואראה רק טוב, אכרה רק את האוזן הטובה ואשמע רק טוב.

איך מנחמים באיראן? "שלא תדעו עוד צה"ל",

"חייב לדעת מי הגאון שגרם לכך שאין קליטה במקלטים כך שצריך לצאת החוצה כדי לדעת אם אפשר לצאת החוצה".

האם כשהציונים ישחררו את קברי מרדכי ואסתר יהיה מותר ללכת לשם?

כמות הטילים המשוגרים מאיראן הולך ופוחת 3 20 60 100 150 200

כמו הפרסים שהיו מוכרים נעליים בנווה שאנן בתל אביב 3 20 60 100 150 200

אמא פולניה מבקשת מילדיה: "תסדרו את הבית ועכשיו! רק חסר לי שיפול אצלינו טיל, ויבואו מהטלוויזיה לצלם פה, ויהיה מכולגן!"

הייתי בביתו של חבר, והייתה אזעקה. רצנו לחמ"ד. האזעקה פסקה לאחר כדקה. עמדנו שם: "כמה אתם שומרים? כמה דקות לפני שאתם יוצאים מהמח"ד?", "חמש דקות". "חמש דקות או שצריך רוב דקה שישית לפני שיוצאים?" "לא, לא חמש דקות". "למה מה אתכם?" בבית שלי? שלוש דקות לא יותר מזה". וחשבתי לעצמי מה עושים ההולנדים.

למידה מרחוק: הראשון היה הלל הזקן בשלג הגדול

בכל פעם שהילדים שלי מתחילים לריב, אני שם צליל של אזעקה, עובד יופי..."

מחקרים מוכיחים: הדרך הטובה ביותר לגרום לילד לרצות משהו, היא לתת אותה לאחיו.

שלום - אני רוצה לבטל את התור שיש לי למחר

צהרים טובים - בביטול התור פחות משלושה ימים אנחנו לא מחזירים את המקדמה. ולהחליף לתור אחר אפשר? אפשר. לאיזה תאריך לרשום אותך? תקבע לי תור בבקשה לעוד ארבעה ימים בשעה 12

קבעתי לך תור ליום חמישי בשעה 12 -תודה - ועכשיו אפשר לבטל אותו?

אישה אחת שלחה את בעלה למכולת וביקשה: "תביא 2 חלב, ואם יש אבוקדו תביא 6". כעבור רבע שעה שב הבעל והניח על השיש 6 שקיות חלב. "מה זה, למה הבאת 6 חלב?", שאלה האישה. השיב הבעל: "כי היה אבוקדו!"...

בכל ענייני העלון אפשר לפנות למייל: 8444774@Gmail.com

אהל המעשה

שמעתי סיפור אמיתי, מפיו של בעל המעשה, בעל תשובה. המעשה אולי קצת מצחיק, אבל מוסר ההשכל הנובע ממנו נוקב עד מאוד: עד כמה חשובה הארת הפנים, ולמה עלול, חלילה, לגרום חוסר הארת פנים. כולנו מכירים זאת: יהודי אורח מגיע בליל שבת לבית הכנסת. הוא עומד בפתח נבוך, מהסס, מפחד להתיישב, שמא מישוהו קבוע יושב במקום הזה. לא נעים לתפוס מקום של מישוהו. ועוד יותר לא נעים להתיישב, וכעבור כמה דקות להתבקש באדיבות לקום: "זה הכיסא שלי". וכך סיפר אותו בעל תשובה: "היה זה בתחילת תהליך חזרתי בתשובה. לא ידעתי עדיין להתפלל. משום מה, באחת השבתות הרגשתי משיכה ללכת בליל שבת לבית הכנסת. התיישבתי בספסל האחרון, פתחתי את הסידור באיזשהו מקום באמצע, ועשיתי בדיוק את מה שכולם עשו: כשכולם עמדו – נעמדתי, וכשכולם התיישבו – התיישבתי. האנשים שישבו מימיני ומשמאלי היו שקועים בתפילות, ולא התעניינו מה קורה איתי. לפתע, באמצע התפילה, אני רואה את כל המתפללים נעמדים, וגם אני בתוכם, אלא שלפתע כולם הסתובבו לכיוון שלי, ומסתכלים עלי... אמרתי לעצמי: 'כפרת עוונות! לבטח הם קלטו שיושב כאן איזה עב"ם שלא מבין בתפילה, ואפילו הסידור שלו לא פתוח במקום הנכון'... בקיצור, האדמתי כולי. לא נעים. כל בית הכנסת מסתכל עלי ... כמעט וברחתי משם. ומסתבר שאם הייתי עושה כן, לא הייתי חוזר לשם שוב. ומה הציל אותי. מה השאיר אותי בבית הכנסת? לפתע שמעתי את כל הקהל שהסתובב אלי, אומר לי: "בואי בשלום"... כולם אפילו השתחוו לי... הבנתי שהם הסתובבו אלי כדי לקבל את פני באהבה, בשמחה ובמאור פנים מיוחד, כפי שנהא לקבל את פניו של בעל תשובה בראשית דרכו ... עוד באותה שבת השתתפתי בשיעור תורה שהתקיים שם בבית הכנסת, שיעור שגרר בעקבותיו שיעורים נוספים, עד שהפכתי לבעל תשובה גמור. רק אז הבנתי כמה טיפש הייתי כשחשבתי שהסתובבו לכבודי ואיחלו לי 'בואי בשלום'. היה זה בית כנסת של מרוקאים, אצלם נהוג שלא עומדים ב"לכה דודי", ורק ב"בואי בשלום" נעמדים ומסתובבים לאחור כדי לקבל את שבת המלכה ...

מספר בעל המעשה: שמי וועלוול מינצברג, ואני גר בירושלים. לפני חמש עשרה שנה הייתי בעל חוב עצום. ממש כרעתי תחת כובד המשא. סכום גדול ביותר היה אמור להיות מנת חלקם של הנושים שלי, ואני התמודדתי עם החוב הזה כדברי המשורר - 'אך אלף שקלים ירדפוני כל ימי חיי'... רק שבאותה תקופה היו אלה אלף אלפי אלפים וריבי רבבות מצלצלים שאיימו לנגוס בשלוות נפשי ... כשהעול הכבד הזה מונח על צווארי, יעצו לי אנשים רעיונות איך לגייס את הכספים הדרושים. חילקתי את הוצאות הבית לסעיפים, וכאשר הגעתי לסעיף של 'הוצאות שבת' הוחלט כי את הסכום הנדרש לכך אבקש מאנשים טובים. אכן, אני קצת מתבייש לספר את סיפורי ברבים, אין זה נעים להזדקק לחסדי בשר ודם, אבל כיוון שראיתי את ההתחזקות שיש מסיפורי השגחה, החלטתי שנעים לי עד מאד לעשות את רצון בוראי ולספר את נפלאותיו... ובכן, התחלתי ללמוד מסכת חדשה ומרתקת ושמה 'הוצאות שבת'. כל שבוע והנס שלו. הייתה תקופה שיהודי יקר נתן לי כל שבוע חמש מאות שקלים, והייתה גם תקופה אחרת, שבה כל פעם קיבלתי את צרכי ממקור אחר. באופן כללי, מיום חמישי התחלתי לתור אחר מעות לכבוד שבת קודש. לאזור מגורי היה מזדמן מפעם לפעם יהודי שהיה מחלק צדקה בערב שבת, ונותן לאנשים שטר של מאתיים שקלים. גם אני נהניתי ממתת ידו, ואף ניסיתי להוציא ממנו יותר, אך הוא אמר כי אין באפשרותו לתת יותר משטר של מאתיים שקלים - "אני צריך את הכסף", הוא אמר לי, "תבעו אותי בבית משפט, ואני צריך לשלם הרבה כספים לעורכי דין". קיבלתי את ההסבר והסתפקתי במאתיים ש"ח הללו. יום שישי אחד הלכתי לתפילת שחרית, וידעתי שאין לי פרוטה לפורטה. הבית ריק, ובארון המצרכים ובמקרר אין שום רמז ששבת עומדת להיכנס. לא חלות, לא דגים ולא יין. התחלתי בתפילת שחרית, והנה נכנס יהודי זה ומתיישב מולי. תכננתי לגשת אליו אחרי התפילה, ולקבל ממנו מאתיים שקלים, שיהיה משהו להתחיל איתו את השבת... אחרי חזרת הש"ץ ניגשו אנשים אל היהודי הזה, והוא, כדרכו, חילק להם מאתיים שקלים לכל אחד. ראיתי זאת, אך לא ניגשתי בעצמי. מבחינתי הייתי עדיין באמצע התפילה, שכן אחרי חזרת הש"ץ אני נוהג להניח תפילין של רבינו תם. ההרגשה שלי היא שהנחת תפילין של רבינו תם היא חלק מהשחרית, ואיני רוצה להפסיק ולדבר עם אנשים. היהודי ההוא כבר ארז את הטלית והתפילין שלו, והיה נראה כמי שעומד לצאת, ואני עדיין על עומדי עומד... המשכתי להניח תפילין של רבינו תם, היהודי הנ"ל יצא מבית הכנסת, וחשבתי לעצמי שזהו זה... הפסדתי מאתיים שקלים! סיימתי את תפילתי בנחת, וכאשר התיק של התפילין תחת זרועי יצאתי מבית הכנסת, והנה, את מי רואות עיני? את היהודי הנ"ל "ר" איד", קראתי מופתע, "מה קרה" "שכחתי את המגבת שלי", הוא אמר - טוב מאד, אני צריך אותך - ! אם אתה צריך אותי, למה לא ניגשת אלי קודם - ? "כי הייתי באמצע התפילה" - "ככה?", היהודי הביט בי בהערכה, ישבתי מולך כל התפילה ולא ניגשת רק כי היית באמצע התפילה? אתן לך כפול מהרגיל! הוא הוציא ונתן לי ארבע מאות שקלים. הודיתי לו, ובירכתי אותו ברכות מאליפות, שיצליח במשפט ויצא כשידו על העליונה, ללא הפסדים. ברכותי נגעו ללבו והוא הוציא עוד מאתיים שקלים... כך חזרתי הביתה ובידי שש מאות שקלים כדי להכניס את השבת בהרחבה גדולה, ובלבי הודיה עצומה להשם, שלפניו התפללתי שחרית, בלי למהר ובלי להתפתות לכל מיני סידורי עניינים, וקיבלתי פי שלושה.

שם אבותי

לפני מספר ימים באחד משיעורי ברחבי הארץ הגיע שאלה מאדם ששמו יהושע בעקבות שאלתו הגעתי למספר דברים מעניינים בענין שינוי שמו של יהושע בן נון **מתי שינה משה את שמו של יהושע? סיבת שינוי השם?** כאשר מציינת התורה את שמות המרגלים, מדגישה התורה כי משה הוסיף לשמו של הושע בן נון את האות י' וכך הפך ליהושע בן נון. לעומת זאת בספר שמות, בזמן המלחמה בעמלק כבר קוראת התורה ליהושע בשמו המלא, וכך גם, בירידת משה מהר סיני ובפרשת המתנבאים במחנה. אם כך עולה ששינוי שמו התרחש לפני שליחת המרגלים. אז מתי באמת התרחש שינוי השם חלק מרבותינו פירשו כי שינוי שמו של יהושע התרחש עוד לפני חטא המרגלים, כאשר משה לקחו להיות משרתו, ומשום חיבתו הוסיף לו משה אות לשמו. ומשום שציין משה את כל המרגלים בשם **מלידה**, ציין גם את שם הלידה של יהושע ועל מנת להבהיר כי מדובר באותו אדם- הושע ויהושע, מציינת התורה כי משה הוא ששינה את שמו ליהושע. מן העבר השני ישנם במפרשים שסברו כי שינוי שמו של יהושע היה בצמוד לשליחת המרגלים אם כן, כיצד מוסברת הסיבה שבשלה מוזכר יהושע בשמו המלא עוד לפני כן? עונה על כך רבנו בחיי ואומר:

ונראה לומר כי לכבוד משה שהיה עתיד לקראו יהושע לא רצתה התורה להזכירו בשם אחר.

הנצי"ב מסדר את שתי הדעות יחד ואומר שינוי השם התרחש בשני שלבים- השלב הראשון לפני מלחמת עמלק, אך שינוי זה לא היה עתיד להיות קבוע אלא לצורך המלחמה ואחריה הלך ונשכח השם, אולם לאחר שראה משה שהקב"ה רואה ביהושע את מחליפו- מנבואת אלדד ומידד שניבאו: משה מת ויהושע מכניס לארץ, וכשם שיהושע נשלח להילחם בעמלק כך ישלח להילחם בעמי הארץ, אז החליט משה לשנות את שמו של יהושע באופן קבוע, ושינוי זה התרחש בשליחת המרגלים.

סיבת שינוי השם?

שחיבב משה את יהושע. ולסוברים, ששינוי השם נעשה בזמן שילוח המרגלים, מטרת משה בשינוי השם הייתה להציל את יהושע מעצת המרגלים. החזקוני מביא דעה מעניינת **שינה שמו על שהוצרך להיות מן המרגלים ולעבור דרך עמלק** ועל מנת שלא יכירו בו העמלקים שהוא אותו אחד שניצח אותם במלחמה שינה משה את שמו מהושע ליהושע.

לבריאות ברכה והצלחה
סמ' בן חילוזה
שמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.

סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סג'ורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - 19:25

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
יצחק שוחט בן סועד ומשפ' הי"ו
שאול סאלם בן נג'ט ומשפ' הי"ו
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו
יחזקאל בן ברטה ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

לאור המצב תפילת מנחה בשעה 18:10

ומיד לאחר מכן ערבית

שיעורי התורה שעה לפני מנחה

רב ביהכנ"ס הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א - יום א' ב' ד'
הרב שמשון פוקס שליט"א - יום ג' הרב נאור דרשני שליט"א - יום ה'

תפילות שבת קודש:

שיר השירים - 18:00 מנחה- 18:15 קבלת שבת - 18:35

שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30

שיעורי תורה בשבת: הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית - 7:00

מנחה וערבית (סמוכות) 19:30

בשעה 17:30 שיעור

מהרב דניאל קמחי שליט"א

שיעורי תורה אחרי ערבית

יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א